

mæssige karakter, som på kortere og længere sigt måtte være nødvendige for protokollernes virkeliggørelse. Disse opfyldelsesforanstaltninger vil medføre visse udgifter, herunder til uddannelses- og oplysningsvirksomhed, m.v., men omfanget heraf lader sig ikke afgøre på indeværende tidspunkt. Udenrigsministeriet vil beklæde formandskabet for udvalget, der i øvrigt vil bestå af deltagere udpeget af justitsministeriet, forsvarsministeriet, indenrigsministeriet, undervisningsministeriet samt Dansk Røde Kors, der har tilkendegivet, at man aktivt vil bistå regeringen med gennemførelsen af de nødvendige gennemførelsesforanstaltninger. Der henvises endvidere til bemærkninger under artikel 80 i tillægsprotokol I.

A. Tillægsprotokol I

1) Oversigt over protokollens bestemmelser.

Tillægsprotokollen vedrører beskyttelse af ofre i internationale væbnede konflikter og er inddelt i en præambel og 6 hovedafsnit med i alt 102 artikler. Endvidere er der knyttet to annexer til protokollen.

I *præamblen* understreges det, at intet i protokollerne eller Genevekonventionerne kan opfattes som en berettigelse af magtanvendelse i strid med FN-pagten, og at bestemmelserne i protokollerne og Genevekonventionerne skal overholdes under alle omstændigheder uanset konfliktens karakter eller oprindelse og uden hensyn til den sag eller ideologi, som modparten går ind for eller tilskriver.

Del I (art. 1–7) indeholder almindelige bestemmelser. *Del II* (art. 8–34) regulerer beskyttelsen af sårede, syge og skibbrudne. *Del III* (art. 35–47) behandler metoder og midler i krigsførelsen samt kombattanters og krigsfangers status. *Del IV* (art. 48–79) indeholder regler om beskyttelse af civilbefolkningen. *Del V* (art. 80–91) angiver regler om gennemførelse af Genevekonventionerne og protokollen, *Del VI* (art. 92–101) indeholder sædvanlige slutbestemmelser.

Annex I foreskriver nærmere regler om identifikation af forskellige kategorier af personel, materiel og indretninger, og *Annex II* angiver udformningen af et identitetskort for journalister på farlige opgaver.

2) Gennemgang af protokollens enkelte bestemmelser.

Del I

Almindelige bestemmelser

Artikel 1 om almindelige grundsætninger og regler for protokollens anvendelsesområde fastslår i *stk. 1* de kontraherende parter pligt til under alle forhold at overholde og drage omsorg for overholdelsen af protokollens bestemmelser. I *stk. 2* fastslås den såkaldte »Martens-klausul«, hvorefter folkerettens grundsætninger, principperne om medmenneskelighed og den offentlige samvittigheds bud skal gælde også i tilfælde, som ikke er reguleret af protokollen eller Genevekonventionerne. Det er dog næppe muligt at angive et præcist indhold af »folkerettens grundsætninger«, »principperne om medmenneskelighed« og »den offentlige samvittigheds bud«, men det følger af bestemmelsen, at protokollen og Genevekonventionerne ikke udtømmende angiver de folkeretlige beskyttelsesregler, som finder anvendelse under væbnede konflikter. En modsætningsslutning fra traktaternes bestemmelser således at alt, som ikke er udtrykkeligt forbudt, skulle være tilladt, kan således ikke bringes i anvendelse.

Ifølge *stk. 3* finder protokollen, i lighed med Genevekonventionerne, anvendelse på enhver væbnet konflikt mellem to eller flere deltagerstater og under besættelse. Det fremgår, at protokollen supplerer Genevekonventionerne, således at protokollens bestemmelser ikke kan anvendes til at indskrænke Genevekonventionernes beskyttelsesregler.

Stk. 4, som var en af de mest kontroversielle bestemmelser på diplomatkonferencen, udvider begrebet »internationale væbnede konflikter« i forhold til tidligere til at omfatte væbnede konflikter, hvorunder folk kæmper mod kolonihærdømme og fremmed besættelse og imod racistiske regimer i udøvelse af deres ret til selvbestemmelse. Sådanne væbnede konflikter, som tidligere blev betragtet som interne (borgerkrige), er herefter reguleret af såvel Genevekonventionerne som protokollen.

Artikel 2 rummer en række definitioner og i *artikel 3* fastsættes bestemmelser om påbegyndelse og ophør af reglernes anvendelse. I almindelighed ophører reglernes anvendelse med indstillingen af krigshandlinger, dog således at beskyttede personer, hvis endelige frigivelse, hjemsendelse eller tilbagevenden finder sted efterfølgende, fortsat nyder godt af de relevante bestemmelser indtil den endelige frigivelse, hjemsendelse eller tilbagevenden. Dette er i overensstemmelse med tredje Genevekonvention (krigsfangekonventionen), men en ændring i forhold til fjerde Genevekonvention om beskyttelse af civile, idet denne konvention som hovedregel ophører at finde anvendelse 1 år efter indstillingen af krigshandlinger. Også for så vidt angår besatte områder indebærer artikel 3, litra b